

HRVATSKI

Godina XXIII, broj 20

23. svibnja 2013.

cijena 200 Ft

Foto: Anica Kóvágó Kovács

*Croatiada u Martincima.
Svečanost kazivanja proze
i poezije na hrvatskom jeziku*

Komentar

Gradišćanska povezanost s Putujućom Marijom Celjanskom

Piše hodočastiti na neko hodočasno mjesto, najvećkrat marijanskim svetišćam, u fundamenti se razlikuje od hodočašćenja na autobusu ili na auti. Pravoda na ovo dugačko vjersko šetanje prik napor-nih kilometarova ne more svaki pristati, prvenstveno zbog zdravstvenih uzrokov, ali ki na se zame teški tarhet iz uverenja, zarad diboke povezanosti s vje-rom i kipom Blažene Dvice Marije, ne ostane prez duševnih nagradov. U minuli dvajset ljeti u ovom zapadnom dijelu našega orsaga jako se je pojačala tradicija hodočašćenja i, kako je rekao Šandor Petković, jedan od najpoznatijih pišakov i organiza-torov med gradišćanskimi hodočasnikima, mi se more-mo veseliti i toj činjenici da u Ugarskoj kult hodo-čašćenja u štajersko Celje su obnovili uprav Hrvati. Lani je bilo jur dvadeseta obljetnica tomu da Gradišćanski Hrvati iz ove zemlje samostalno putu-ju u Celje, pod peljanjem Štefana Dumovića, a lje-tos, krajem augustuša će se u dotičnom gradu obi-lježiti 90. jubilej skupnoga gradišćanskohrvatskoga shodišća. Naime, Martin Meršić st. 1923. ljeta je pokrenuo organizirano hodočašćenje Hrvatov u Celje, a tako se svako ljeto u nekoj drugoj hrvatskoj fari čuva kopija Blažene Dvice Marije iz Celja. Lani ta velika čast je pogodila Koljnofce, ki su se jur pred nekoliko ljet izdvojili iz velike gradišćansko-hrvatske hodočasne skupščine i samostalno, u naj-novije vrime s Bizonjci napravu put od 120 km do celjanske bazilike. Po petnaest ljeti ovo mjesto u sridnjem Gradišću ponovo je dobilo kip Majke Božje Celjanske, kojega će još pune tri misece najti pošto-vatelji, vjerniki u koljnofskoj Hodočasnoj crikvi. Pretprošle subote Društvo Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj prvi put je prikzelo u skupnu ruku prire-djenje vjerskoga okupljanja s namjerom da se sad, i u budućnosti, olakšaju brige židanskoga duhovnoga peljača, prez koga je teško zamisliti karkakovo hodočašćenje Gradišćancev, skupni doživljaj odlaska k Mariji, jačanje u vjeri i hrvatstvu, u ovi naši kraji. Zvana toga da su shodišća na neki način postala i novi izazovi današnjice, med suvremeni uzroki su hodočasnikima spomenuli poštovanje i vjer-nost Blaženoj Dvici Mariji, duševni poticaj, moć skupne molitve i neobičnoga druženja, mogućnosti upoznavanja novih obrazov i novih krajev ter i športski karakter ter pokazanje samoga sebe. A što je najvažnije, kako su mi i povidali uvježbani hodo-časnikima, ki jednoč proba ov put, toga će Celjanska Marija ponovo zvati na svidochenje, da pred njom se položu tuge, ufanja, poteškoće i veselje. Gdo pak iz bilo kojega razloga mora daleko ostati od shodišća, tomu srce ne da mira, jer ki je začeo shodišće u Celje, ne more već prestati. Sve dokle ga nosu noge i tira misao....

-Tiho-

„Glasnikov tjedan“

Rado čitam i listam narodno-sne tjednike narodnosnih za-jednica u Mađarskoj, tako i tjednike i svekoliki tisak preko-graničnih Mađara, u Hrvatskoj, Srbiji, Slovačkoj, Rumunjskoj... Uvijek nešto novo nau-čim i nađem potvrdu svojim novinarskim razmišljanjima, vidim kako se drugi odnose prema hrvatskoj zajednici u Mađarskoj, prema svojim problemima, koji su im okviri djelovanja, kako narodnosne zajed-nice i njihov tisak sagledavaju svoj društ-veni, politički, povijesni, kulturni, ne u

skučenosti novinskoga prostora nisam mogla šire razložiti. Počnimo s asimilacijom, trenut-no me ona najviše zaokuplja. Zbog čega roditelji Mađari pod svaku cijenu svoju djecu žele utopiti (asimilirati), time da ih upisuju u nemađarske škole? Zbog čega uskraćuju svojoj djeci upoznavanje s vlastitom poviješću, književnicima, pjesnicima, mogućnosti da na vlastitom jeziku čitaju izvrsne romane, kao što je primjerice roman Dječaci Pavlove ulice?

Zbog čega biramo takve mađarske prvake (vođe), i slušamo ih kada se izjašnjavaju glede školstva, njih koji sami nisu smatrali važnim, svoju djecu upisati u mađarsku školu? One čiji unuci već ne govore mate-rinski (mađarski) jezik!

Zbog čega jedna mađarska organizacija želi izdati svoj list na hrvat-

skom jeziku? Možda nema onoga tko bi mogao čitati napisano u tom list? Njima, nije važno, misli izraziti na mađarskom jeziku? Ili možda njihovi prvaci (vođe) lakše razumiju tekst ako je on napisan na hrvatskom jeziku!

Ako se energija koja, nažalost, nije nepresušna, ne bi trošila na pitijanske političke borbe, i dnevne trzavice, na što bolje vlastito pozicioniranje, i kada bi većina postavila sebi spomenuta pitanja, i dala odgovore donoseći odgovorne odluke, možda će za deset godina još biti mađarskih škola, mađarskog tiska, i možda ćemo onda moći asimilaciji reći uspori.

Poštovani čitatelju, ovako nekako, u mome slobodnom prepjevu, razmišlja kolegica Kirják, a Ti, poštovani čitatelju, poradi jasnijeg iščitavanja zamijeni tek dva pridjeva i dvije imenice. Izenadit ćeš se snazi njezinih riječi.

Branka Pavić Blažetin

„ Ako se energija koja, nažalost, nije nepresušna, ne bi trošila na pitijanske političke borbe, i dnevne trzavice, na što bolje vlastito pozicioniranje, i kada bi većina postavila sebi spomenuta pitanja, i dala odgovore donoseći odgovorne odluke, možda će onda za deset godina još biti hrvatskih škola, hrvatskog tiska, i možda ćemo onda moći asimilaciji reći uspori. „

posljednjem redu jezični trenutak, odnos s matičnim domovinama. Iščitavam znatnu i ozbiljnu pomoć i moralnu potporu koja stiže tisku narodnosnih tjednika u Mađarskoj sa strane nadležnih ministarstava, ureda iz njihovih matičnih domovina, koji između ostaloga dijele nagrade „svojim“ glavnim urednicima i novinarima, daju sredstva za nesmetano objavljivanje i jačanje narodnosnih tjednika, kao kula obrane nacionalne samobitnosti.

Ovih sam dana čitajući komentar iz pera Krisztine Kriják, glavne urednice tjednika Mađara u Hrvatskoj, Új Magyar Képes Újság, između ostaloga pročitala ove retke koje vam donosim u slobodnom prijevodu na hrvatskom jeziku. Ovako nekako promišlja kolegica Kriják: Prošloga tjedna prilikom pisanja tjedne bilješke povodom dvadesete obljetnice Demokratske zajednice Mađara u Hrvatskoj, u glavi su mi se vrzmala brojna pitanja, koja zbog

Sedamdeset pet programa prigodom 75. godišnjice – Festival narodnosti

Angyalföld, XIII. budimpeštanski okrug grada, ove godine slavi 75. godišnjicu postojanja, naime Odbor zakonodavne uprave grada Budimpešte na svojoj sjednici u veljači godine 1938. izglasovao je samostalnost okruga. Prigodom obljetnice priređuju se programi do 20. prosinca ove godine. U sklopu programskog niza pod pokroviteljstvom parlamentarnog zastupnika, načelnika dr. Józsefa Tótha, u nedjelju, 26. svibnja, u okolici crkve sv. Mihovila u Ulici babér, od 14 sati priređuje se tradicionalni Festival narodnosti u okviru kojeg se predstavlja armenska, bugarska, ciganska, grčka, hrvatska, njemačka, rumunjska, rusinska, slovačka i srpska zajednica. Pod šatorom Hrvatske samouprave XIII. okruga postavlja se izložba „Narodno blago Bunjevaca i Šokaca u Mađarskoj“, od 16.15 sati na pozornici nastupa tukuljski mješoviti pjevački zbor „Komšije“.

Aktualno

Sjednica Hrvatske samouprave grada Budimpešte

Hrvatska samouprava grada Budimpešte ove godine gospodari s umalo 12 milijuna forinti.

Na travanjskoj sjednici Hrvatske samouprave grada Budimpešte prihvaćeni su preinačeni proračuni lanjske i ove godine, programi za ovu godinu te nacrti programa i proračuna za 2014. godinu. Narečena samouprava ove godine gospodari s umalo 12 milijuna forinti, od toga su četiri milijuna od pričuve proračuna prošle godine. Taj će se iznos utrošiti djelomično na ostvarenje kulturnih sadržaja.

U klupskoj prostoriji budimpeštanske Hrvatske škole sredinom travnja održala je sjednicu u proširenome sazivu Hrvatska samouprava grada Budimpešte. Sastanku su nazočili: predsjednica Anica Petreš Németh, članovi Gizi Bukić, Stipan Đurić, Mira Horvat, Stipan Vujić, te gosti: ravnateljica Hrvatske škole Ana Gojtan, predsjednica Udruge Hrvata grada Budimpešte i njezine okolice Eva Išpanović, zastupnica HS-a XVIII. okruga Marija Mareljin, zastupnica HS-a II. okruga Anica Vujić, predsjednica HS-a XIV. okruga Marta Romac i zastupnik HS-a XVIII. okruga Stipan Merkočić. Nakon prihvaćanja dnevnoga reda predsjednica Németh sa zadovoljstvom je izvijestila nazočne kako tečaj hrvatskoga jezika uspješno djeluje u dvije skupine, ima sve više polaznika, te je na tome polju istaknula rad prof. Biserke Brindze. Nezaboravan je doživljaj bio putovanje u Šopron na snimanje TV -misije „Lijepom našom” i posjet Beču, te sudjelovanje nogometne momčadi glavnoga grada na Državnome hrvatskom nogometnom turniru u baranjskome Mišljenu. Samouprava će se i ubuduće rado odazvati sudjelovanju na priredbama državnoga karaktera, odazvati se pozivima drugih hrvatskih samouprava. Tako su svibnja nogometaši boravili u Dušniku na kulturno-gastronomskom i športskom dana. Organizirano je i putovanje u Baju, 11. svibnja na kulturno-gastronomski susret na Petőfiu otoku. I nadalje se smatra prvobitnim ciljem očuvanje hrvatskoga jezika, kultu-

re, samobitnosti, te dobre veze s matičnom nam domovinom. Primjereno tomu sastavljen je i plan djelovanja za ovu godinu. U svibnju su u Budimpešti ugodili KUD Silvija Strahimira Kranjčevića iz Züricha, povodom punopravnog članstva Hrvatske u Europskoj Uniji očekuje se predavanje prof. Pavla Bucića, ravnatelja požeške gimnazije. Tradicionalna priredba „In memoriam Stipan Pančić”, međunarodni nogometni turnir, ove se godine organizira u obljetničkom ozračju jer se priređuje već dvadeseti put. Priredit će se predstavlanje knjiga, znanstvena povijesna konferencija uza sudjelovanje izlagača iz Hrvatske i Mađarske, javna tribina, božićni programi i stručno putovanje u matičnu nam domovinu. Jesenas slavi 20. obljetnicu djelovanja budimpeštanska hrvatska vjerska zajednica, obilježavanje toga važnoga nadnevka planira se u crkvi u II. okrugu, gdje je i spomen-ploča franjevca Matije Petra Katančića. Hrvatska samouprava grada Budimpešte i ove godine podupire budimpeštansku Hrvatsku školu, tako proslavu 20. obljetnice djelovanja, naturalno putovanje 11. razreda u Dubrovnik, a podijeliti će darove za Svetog Nikolu. Kao što je to uobičajeno, raspisat će i natječaj za stipendiranje hrvatskih studenata i gimnazijalaca.

Pri kraju sjednice potpisani su sporazumi o podupiranju i suradnji s Hrvatskom školom i Hrvatskom izvornom plesnom skupinom u Budimpešti.

Kristina Goher

BUDIMPEŠTA – Iduća redovita sjednica Skupštine Hrvatske državne samouprave bit će 25. svibnja 2013. godine, s početkom u 9 sati u Uredu Hrvatske državne samouprave (1089 Budimpešta, Ul. L. Bíróa 24). Za sastanak je predložen ovaj dnevni red: 1) Izvješće predsjednika o radu između dviju sjednica Skupštine; izvješće o izvršenju odluka kojima je rok istekao; izvješće o odlukama za koje je bio ovlašten predsjednik. Referent: Mišo Hepp, predsjednik; 2) Prihvaćanje bilance Nefitnog poduzeća «Croatica» za 2012. godinu. Referent: Čaba Horvath, ravnatelj Croatice; 3) Prihvaćanje bilance Zavičaja za 2012. godinu. Referent: Tibor Radić, ravnatelj Zavičaja d. o. o.; 4) Priprema programa Državnoga hrvatskog dana. Referent: Mišo Hepp, predsjednik; 5) Priprema programa Hrvatskoga državnog hodočašća. Referent: Mišo Hepp, predsjednik; 6) Pregled i rasprava o djelovanju Hrvatskoga glasnik, tjednika Hrvata u Mađarskoj. Referent: Čaba Horvath; 7) Donošenje odluke o raspisivanju natječaja za glavnog urednika Hrvatskoga glasnik. Referent: Mišo Hepp, predsjednik; 8) Pregled i rasprava o djelovanju Radija Croatice. Referent: Čaba Horvath; 9) Donošenje odluke o raspisivanju natječaja za urednika Radija Croatice. Referent: Mišo Hepp, predsjednik.

GORNJI ČETAR – Načelnik sela Attila Kratochvill nas je pred kratkim informirao, kako će se velika obnova Kulturnoga doma konačno začeti 1. julija i djela moraju biti završena do 15. decembra. Seoska samouprava je dostala na naticanju Ureda za poljodjelstvo i razvoj pokrajnih 42 milijun Ft na moderniziranje zgrade i oblikovanje Integriranoga društvenoga i uslužnoga prostora. U okviru unutarnje i vanjske obnove minjat će se obloki, vrata, obnovit će se električna mreža, vodeni blok, modernizira se grijanje i napravit će se teren za laglji promet pačanim ljudem u gibanju. Naticatelj sa završenjem i otvaranjem obnovljenoga kulturnoga doma bit će zadužen još zaposliti na pet ljet i kulturnoga djelača ki će djelati dnevno osam uri. Iz istoga naticanja je obnovljen ter svečano otvoren Dom kulture u Prisiki, a u Petrovom Selu trenutačno još čekamo na službenu predaju obnovljenoga i proširenoga Doma kulture.

GARA – Hrvatska samouprava pozvala je u goste subotičku Hrvatsku čitaonicu koja će 2. lipnja u 16 sati u garskom domu kulture prikazati komediju «Tamburaški oproštaj». Komedija o životu subotičkoga bunjevačkog tamburaša Luke prikazuje glavnog junaka u tri životne dobi: mladosti, odrasloj dobi i starosti. U predstavi sudjeluju i tamburaši. To je prvo gostovanje subotičke Hrvatske čitaonice u Gari. Ulaz je na predstavu slobodan.

*CROATIADA u Martincima***Svečanost kazivanja proze i poezije na hrvatskom jeziku**

Ovogodišnja svečanost kazivanja proze i poezije na hrvatskom jeziku, u sklopu Croatiade, sustava natjecanja za hrvatske škole u Mađarskoj, koji organizira Hrvatska državna samouprava, održana je 6. svibnja u Martincima. Domaćin djeci pristiglima iz svih hrvatskih krajeva u Mađarskoj bile su martinačka Seoska i Hrvatska samouprava te tamošnja osnovna škola sa svojim djelatnicima, na čelu s ravnateljicom Ružom Hideg. Načelnik sela Levente Varnai pozdravio je goste i pobrinuo se za lijepe darove sa strane martinačke Samouprave svim natjecateljima, majice s napisom sela Martinci... Okupljenu djecu i pedagoge pozdravili su i Mišo Hepp, predsjednik HDS-a, te ravnateljica martinačke škole Ruža Hideg, a potom su učenici martinačke škole izveli prigodan program čime je otvorena svečanost kazivanja stihova i proze na hrvatskom jeziku. Svečanosti je nazočila i Zsuzsa Matovics, ravnateljica područnog pedagoškog okruga Centra «Klebsberg» za šeljinski okrug.

Učenike u kategoriji škola s predmetnom nastavom vrednovao je ocjenjivački sud u sastavu generalna konzulica Ljiljana Pancirov i Branka Pavić Blažetin, glavna i odgovorna urednica Hrvatskoga glasnika. Učenike dvojezičnih škola, do osmoga razreda, vrednovao je ocjenjivački sud u sastavu Angela Šokac Marković, zamjenica predsjednika HDS-a, i Stjepan Blažetin, ravnatelj Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj, a učenike u kategoriji hrvatskih gimnazija vrednovao je ocjenjivački sud u sastavu Angela Šokac Marković i Eva Molnar Mujić, referentica HDS-a.

Koordinatorica i organizatorica natjecanja Eva Molnar Mujić izrazila je radost brojem odazvanih kazivača, posebice u kategoriji škola s predmetnom nastavom, u kojoj se natjecalo 37 učenika, a u kategoriji dvojezičnih osnovnih škola natjecalo se 17 učenika. U kategoriji koju su činili gimnazijalci natjecalo se četvero učenika, troje učenika hrvatskih gimnazija, pečuške dvoje i budimpeštanske jedan učenik, plus jedna srednjoškolka iz Barče. U kategoriji dvojezičnih škola bilo je znatno manje učenika, a posebice je mali broj natjecatelja bio u kategoriji dvojezičnih srednjih škola, gimnazija (ovdje u prvom redu možemo računati na polaznike pečuške i budimpeštanske hrvatske gimnazije čiji bi broj trebalo povećati i iz svakoga gimnazijskog razreda održati natjecanje po zasebnim kategorijama, potičući tako upravo ovu dob na lijepi izričaj i ljubav prema kazivanju riječi).

U kategoriji škola s predmetnom nastavom djeca su stigla sa svojim nastavnicima, i to iz: Kerestura 3 natjecatelja, Lukovišća 3, Serdahela 3, Šeljina 4, Mohača 2, Harkanja 4, Starina 2, Salante 4, Baje (Šugavica) 4, Baje (fancaška) 2, Bačina 4, Koljnofa 1 natjecatelj.

U kategoriji dvojezičnih osnovnih škola i gimnazija učenici i nastavnici stigli su iz Santova (4 učenika), Pečuha (6) Budimpešte (4), Koljnofa (2), Martinaca 4, Barče 1 učenik.

KATEGORIJA 1–2. razreda škola s predmetnom nastavom

1. Mirko Filaković, 1. razred OŠ „Széchenyi“ Mohač, Stipan Filaković: Liska (Anka Brozovac)
2. Viktória Bányai OŠ Lukovišće, Jadranka Čunčić-Bandov: Razmažena tratinčica (Biserka-Brantner Kolarić)
3. Napsugár Lekszikon OŠ „NZ“ Kerestur, Stipan Blažetin: Mico i Gricko (Ljubica Siladi Doboš)
4. Melinda Kovač, 1. razred, OŠ „GK“ Šeljin, Stanislav Femenić: Bubamara (posebna nagrada), (Katica Kovačević Dudaš)
5. Marcell Dózsa, 2. razred, OŠ „Šugavica“ Baja, Grigor Vitez: Kako živi Antuntun? (Marija Mandić Galić)
6. Csenge Soós, 2. razred, OŠ Bačino, Vesna Parun: Gljive se igraju (Marija Prodan)
7. Luca Víg, 2. razred, OŠ Salanta, Rikard Katalinić: Crna maca (Eva Adam Bedić)

8. Mira Fekete, 2. razred, OŠ „PK“ Harkanj, Tito Bilopavlović: Što je sreća (Žuža Gregeš)

KATEGORIJA 3–4. razreda škola s predmetnom nastavom

1. Anica Görög, 3. razred, škola na bajsokj Fancagi, Ratko Zvrko: Pripreme za put na Mjesec (Judita Poljak-Čičor)
2. Tomislav Vinak, 4. razred, OŠ Lukovišće, Nada Landek: Mali Nevaljanac (Anica Popović Biczak)
3. Danica Sidonja, OŠ „Széchenyi“ Mohač, M. Kostović: Palčić se boji mraka (Anka Brozovac)
4. Attila Körmendi, 4. razred (posebna nagrada), OŠ „PK“-Harkanj, Grigor Vitez: Kako živi Antuntun? (Žuža Gregeš)
5. Kristina Kőrösi, 3. razred, OŠ „KZ“ Serdahel, Miro Gavran: Rodendan (Jelica Mihović-Adam)
6. Karina Križić, 3. razred, OŠ Salanta, Stanislav Femenić: Maslačak šalje svoju djecu u svijet (Eva Adam Bedić)
7. Kornelija Đurković, 3. razred, OŠ „GK“ Šeljin, Stipan Blažetin: Micko i Gricko (Marija Hideg Papp)
8. Dana Németi, 4. razred, OŠ „Šugavica“ Baja, Gustav Krklec: Ludi dan (Marija Mandić Galić)
9. Robert Árpád Kedves, 4. razred, OŠ Starin, Grigor Vitez: Tužna muha (Ružica Kedves)
10. Veronika Kos, 3. razred, OŠ „NZ“

- Kerestur, Nikola Pavić: Ptiček (Ljubica Siladi Doboš)
11. Boglárka Balázs, 3. razred, OŠ Baćino, Ratko Zvrko: Maćuhica (Marija Prodan)

KATEGORIJA 5.–6. razreda škola s predmetnom nastavom

- Jadranka Tulezi, 6. razred, OŠ „NZ“ Kerestur, Jolanka Tišler: Fala (Ljubica Doboš Siladi)
- Marian Büksi, 6. b. razred, OŠ „Šugavica“ Baja, Luko Paljetak: Mačka kod psihijatra (Marija Mandić Galić)
- Bernadeta Turul, 6. razred, OŠ „KZ“ Serdahel, Stipan Blažetin: Pismo majci (Katica Lukač Brodač)
- Anasztázia Soproni, 5. razred (posebna nagrada), OŠ Salanta, Ratko Zvrko: Nedovršena bajka (Eva Adam Bedić)
- Ana Deak, 6. razred, OŠ „KG“ Šeljina, Luko Paljetak: Mačka kod psihijatra (Marija Hideg Papp)
- Gábor Rácz, 6. razred, OŠ Lukovišće, Nada Landek: Mojjoj učiteljici (Tomislav Bunjevac)
- Enikő Csetenyi, OŠ Harkanj, Dragoslav Petričević: Mrzim kad je tata ljut (Žuža Gregeš)
- Laura Fekete, 6. razred, OŠ Baćino, Marko Dekić: Sviraj, sviraj (Marija Prodan)
- Tibor Nadvaradi, 5. razred, OŠ Starin, Dubravko Horvatić: Sapun i salata (Ružica Kedves)

KATEGORIJA 7–8. razreda škola s predmetnom nastavom

- Inez Ronta, 7. razred, OŠ „GK“ Šeljina, Dobriša Cesarić: Balada iz predgrađa (Robert Ronta)
- Kitti Schevelik, 7. razred, OŠ „NZ“ Kerestur (posebna nagrada), Jolanka Tišler: Naveke su te šibali (Ljubica Doboš Siladi)
- Fanni Németh, 8. razred, OŠ „KZ“ Serdahel, Katarina Stanko-Hartman: Čekaj me, ipak, oče, (Jelica Mihović Adam)
- Alexandra Dózsa, 7. b. razred, OŠ „Šugavica“ Baja (posebna nagrada), Luko Paljetak: Mačka Ica (Marija Mandić Galić)
- Siniša Kovačević, 8. razred, OŠ Salanta, Kuzman Landeka: Domovino moja (Eva Adam Bedić)
- Maja Madarász OŠ Baćino, Stanislav Femenić: Rođendansko slavlje (Marija Prodan)
- Kristina Fekete, 7. razred, OŠ „PK“ Harkanj, Ratko Zvrko: Nedovršena bajka (Žuža Gregeš)
- Franjo Gludovac, 8. razred, OŠ „MN“ Koljnof, Mate Šinković: Na našoj gori (Katica Mohoš-Arato)

KATEGORIJA 1–2. razreda dvojezičnih škola

- Martina Lipošćak, 2. razred, HOŠIG, Sunčana Škrinjarić: Kakva je to ljubav bila (Snježana Baltin)

- Éva Sántha, 2. razred, „MK“ Pečuh, Ratko Zvrko: Zec i vjeverica (Eva Daskalov)
- Anamária Vöö, 1. razred, HOŠUD Santovo, Stipan Blažetin: Roda i moda (Marija Kovačev Milanković)
- Kornelija Matota, 2. razred, OŠ Martinci, Mladen Bjažić: Dječja prava (Tünde Kovačević Kövesfalvi)

KATEGORIJA 3–4. razreda dvojezičnih škola

- Karmela Pajrić, 4. razred, OŠ „MN“ Koljnof, Mate Meršić Miloradić: Žabe (Ingrid Klemenšić)
- Réka Balogh, 4. razred, „MK“ Pečuh, Nada Iveljić: U zemlji Dječurliji (Vesna Velin)
- Dorina Zsurkai, 3. razred, OŠ Martinci, Vera Zemunić: Ruža za Sandru (Eva Győri Guljaš)
- Luca Molnar, 3. razred, HOŠIG, Rukavice (Zlata Gergič)
- Kinga Kőhegyi, 3. razred, HOŠUD Santovo, Grigor Vitez: Najljepša boja (Marija Žužić Kovač)

KATEGORIJA 5–6. razreda dvojezičnih škola

- Regina Varnai, 5. razred, OŠ Martinci, J. G. Đuretin: Podravini (Ljubica Kolar Vuković)
- Miroslav Balatinac, 6. razred, HOŠUD Santovo, Mišo Jelić: Santovačkoj ditci (Eva Gorjanac Galić)
- Ivana Tena Šindik, 5. razred, HOŠIG, Sergej Jesenjina: Pjesma o keruši (Marijana Jakošević)
- Natalija Neubauer, 6. razred, OŠ „MN“ Koljnof, I. B. Mažuranić: Čudnovate zgrade šegrta Hlapića – Čizmice (odlomak), (Katica Mohoš-Arato)
- Kristijan Kamarić, 5. razred „MK“ Pečuh, Grigor Vitez: Kako živi Antuntun? (Marija Jakšić-Popović)

KATEGORIJA 7–8. razreda dvojezičnih škola

- Zsófia Somogyvári, 8. razred, OŠ Martinci, Vladimir Kovačić: Hvaljen Isus, moja stara majko (Marta Ronta Horvat)
- Ivana Martić, 8. razred, HOŠUD Santovo, Popa i kantor (narodna), (Nada Šišković)
- Mark Balázs, 8. razred, HŠ „MK“ Pečuh, Grigor Vitez: Markov strah (Marija Jakšić Popović)

KATEGORIJA GIMNAZIJA

- Danijel Blažetin 9/a razred, „MK“ Pečuh, Stipan Blažetin: Užgimo svijecje, prijatelji moji (Jelena Kis Kollár) i
- Danijela Premuda 10/b razred, HOŠIG Budimpešta, Vlado Gotovac: Ja domahujem životu (Mirjana Karagić)
- Emin Aliustić 9/a razred, „MK“ Pečuh,

- Josip Gujaš Đuretin: Jednoj djevojci (Jelena Kis Kollár)
3. Helga Harastija, 11. razred, SŠ „Drávavölgye“ Barča (posebna nagrada), Ivica Smolec: Ne pričaj mi (Melita Popović Paluška).

Stipan Balatinac

Pokrajinski susret hrvatskih pučkih pjesnika «Lira naiva» u Subotici

Pokrajinski susret hrvatskih pučkih pjesnika «Lira naiva 2013» bit će održan u subotu, 25. svibnja, u Subotici. Cjelodnevnim susretom počinje okupljanjem pjesnika u Hrvatskoj čitaonici, slijedi razgledanje grada, razgovor i predstavljanje pjesnika. Susret završava Velikom književnom večeri, s HKC «Bunjevačko kolo», gdje će se publici predstaviti pjesnici iz Vojvodine, Hrvatske i Bosne i Hercegovine, a bit će predstavljena i knjiga izabranih stihova «Lira naiva 2013». Gost «Lire naive» bit će ravnatelj Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj, književnik i pjesnik Stjepan Blažetin. Za glazbeni dio programa pobrinut će se tamburaši Hrvatske glazbene udruge «Festival bunjevački pisama» iz Subotice.

KOLJNOF – Omladinska organizacija dotičnoga sela MLADIK (Mladi Koljnofci) srdačno Vas poziva 1. junija, u subotu, na rušenje majpana i naticanje „Igra prez granic“. Igračem će se sastaviti zadaće u šikanosti i logici, a neki naticatelji moraju se miriti u znanju kuhanja. Cilj je napraviti najukusniji gulaš, kojega će stručni žiri ocijeniti. Ta dan će se Koljnofci moći prikdati veselju i bezbrižnosti. U kulturnom programu od 20 uri nastupaju mjesni tamburaši i tančoši, što će slijediti hrvatski disco (HODI) pod vedrim nebom.

ŠELJIN – Tamošnja Hrvatska samouprava, Zajednica podravskih Hrvata i rimokatolička župa u Šeljini 26. svibnja, u nedjelju, priređuju proslavu u povodu 100. obljetnice posvete crkve u tom naselju. Svetu misu na hrvatskom jeziku, s početkom u 17 sati, predvodit će đakovačko-osječki nadbiskup u miru mons. Marin Srakić, uz koncelebraciju mjesnog župnika dekana Joze Egrija i Franje Pavlekovića, generalnog vikara Pečuške biskupije zaduženog za pastoralni rad, i ostalih hrvatskih svećenika spomenute biskupije. Nakon mise slijedi Hrvatska kulturna večer uz nastup Mješovitoga pjevačkog zbora Hrvata iz Harkanja, učenika Osnovne škole «Géza Kiss» iz Šeljina, Orkestra «Biseri Drave» iz Starina i KUD-a «Tanac» iz Pečuha. Nakon programa je plesničica uz Orkestar Vizin.

Gradišćanska delegacija na otvaranju Opće pučke škole u Šenkovcu

Udruga Ivana Perkovca i Croatica pred novom suradnjom

U Šenkovcu, zadnji dan prošloga miseca minuo je u uzvišenoj pripravi, posebno za člane Udruge Ivana Perkovca za očuvanje kajkavske ikavice i promicanje zavičajne kulturne baštine. Ta dan se je ovako aktivni djelatni krug konačno uselio na svoju bazu. Stara pučka škola je sazidana 1903. ljeta i nalazi se na reprezentativnoj lokaciji, u srcu Šenkovca, samo 800 metar od hrvatsko-slovenske državne granice. Sama zgrada rješenjem Ministarstva kulture od 2007. ljeta ima svojstvo kulturnoga dobra Republike Hrvatske. Na inicijativu gradjanov 2009. ljeta osnuje se ter registrira Udruga i začme djelovanje s velikim projektom: revitaliziranjem zgrade uz pomoć odlučnih političarova, privatnikova i dobrovoljceva. U zaštićenoj zgradi odsad se njeguje zaštićeni zavičajni govor toga kraja, kajkavska ikavica, ter će se redovno držati i djelaonice i različite aktivnosti za očuvanje tradicije. U spomenutom naselju, kraj Zaprešića, teško je danas jur zamisliti bilo kakovu priredbu na ku nisu pozvani Gradišćanski Hrvati iz Ugarske. Od 2005. ljeta stanovnici Šenkovca njeguju tankoćutno, diboko prijateljstvo s Hrvati u Bizonji, a do ognjogasnoga, športskoga i folklornoga povezivanja s Petroviščani dojde malo kasnije. Ovpūt, na veliku proslavu, dostali su pozivnicu Čaba Horvath, direktor Croatice, njegova hižna družica Eržika i Edita Horvat-Pauković, ravnateljica petroviske Dvojezične škole. S ovom ustanovom je na štartu skupni projekt šenkovljanske škole Ivana Perkovca i OŠ Globoko iz Slovenije.

Opća pučka škola prlje i sad

Portret Ivana Perkovca konačno je našao svoje mjesto u novom domu

Na glavnoj ulici Senkovca, u susjedstvu Ognjogasnoga i kulturnoga doma, lako je najti novu diku naselja. Prepoznatljiva je i po tom da joj je samo jedan dio obnovljen, a drugo krilo zgrade predstavlja donedavno stanje cijeloga objekta. Obloke krasu šenkovljanski „kinči“, iz krep-papira napravljene kitice, slično onim ke se nosu kod nas u Gornjem Četaru, prilikom Branja rozmarina. Polag vrata velika ploča daje svim na znanje, komu pripada ova obnovljena baza. Kad mjesni člani KUD-a Mihovil Krušlin zapjevaju pred njom, za nas Hrvate najdirljiviju, Lijepu

našu.... koža se naježi človičku od lipote, ali bit će te ćuti i kasnije, pri svakoj njevoj izvedbi. Prag obnovljene stare škole prvi prekoraknu Stjepan Kožić, župan Zagrebačke županije i Alen Prelec, načelnik Brdovca, ki su se i sami zalagali za ovu zgradu, a prerizanjem vrpce daju svim nazočnim temeljni uzrok za daljnje slavje. U velikoj obnovljenoj prostori-

ji blagoslov podili brdovečki župnik Ivan Gretić pod portretom Ivana Perkovca, a Jasna Horvat, predsjednica Udruge, srdačno pozdravlja brojne časne goste, prijatelje, sponzore, pomagače, dobrotvore. U svojem govoru se poziva na turoban i važan dan hrvatske povijesti, koji se je zgodao isti dan kot ovo otvorenje, samo prlje 342. ljeta. 30. aprila, u

Bečkom Novom Mestu su pogubljeni velikani Petar Zrinski i Fran Krsto Frankopan. Njevi posmrtni ostatki su prevezeni u Hrvatsku vlakom 1919. ljeta i prvi put su dotaknuli hrvatsko tlo, kad je vlak prešao most na Sutli. Tadašnji učitelj Ivan Semeraj je s učionice pokupio dicu i prošao je dočekati ta vlak. O ti spominki se prešte ganutljivi napis iz učiteljevoga pera. Iz prošlosti u sadašnjost peljaju riči, konkretno na obnovljenje stare škole, ka je jednako doživila lipa i čemerne, ne uprav hvalevridne dane. Angažirana peljačica Udruge je cijeli proces nazvala bajkom, u koj se stara škola pretvorila u dom Udruge, ka se pribli-

Stjepan Kožić, župan Zagrebačke županije (sprava), i Alen Prelec, načelnik Brdovca, su prerizali vrpce

*Jasna Horvat, predsjednica Udruge, s gradišćanskom delegacijom:
Editom Horvat-Pauković i Eržikom ter Čabom Horvathom*

žava i ka zadnjoj fazi izdjeljenja rječnika kajkavske ikavice. Kako doznajemo, ovaj projekt je u tijeku još četiri ljeta pod pokroviteljstvom Ministarstva kulture Republike Hrvatske u suradnji s Institutom za hrvatski jezik i jezikoslovlje u Zagrebu. Na tom prekrasnom dijalektu recitiraju nam i ovom prilikom dica Osnovne škole Ivan Perkovac, kot i poštovateljki sutlanske ikavice. – *Naši člani su jur skupasabrali i zapisali po zakoni dijalektologije 11 000 kajkavsko-ikavskih riči, i ufamo se da krajem ovoga ali početkom novoga ljeta ćemo moći uspjeti izdati naš rječnik. Naravno, ovde budemo održali niz tradicijskih djelaonic, njegovat ćemo spominke imena i djela velika našega kraja, kot što je naš Ivan Perkovac, pjesnik Stjepan Jakševac, slikar Mihovil Krušlin, Baltazar Adam Krčelić, utemeljitelj Nacionalne sveučilišne knjižnice koji je rođen u Šenkovcu, a i mnogi drugi ki su zaslužili pažnju, ki su zaslužili da budu promovirani mladim generacijam – odaje tajnu budućnosti Jasna Horvat, ka je pak osobno*

„kriva“ za višestranu povezivanje Šenkovljanov i Gradišćanskih Hrvatov. Pravda ne prez osnove, pokidob i nje Udruga nazvana po književniku, političaru, rodoljubu i prvom profesionalnom novinaru u Hrvatskoj, Ivanu Perkovcu, po ocu Franju, takorekuć potječe iz gradišćanskoga Šoprona. Zato med čestitari dobije rič i Čaba Horvath, direktor Croatiace, ki za šenkovljansku knjižnicu daruje izdanja budimpeštanske Izdavačke kuće, ističući da je uvijek lipo dojtji u naselje, kade nas srdačno primaju. Izjavljuje još da po planu se proširuju Croatiačini kontakti u staroj nam domovini. Za početak se nudja zastupnikom Šenkovca, Udrugi i KUD-u Mihovil Krušlin mogućnost za predstavljanje u Budimpešti, a to je, barem tako vjerujemo, novo običanje i Gradišćanskim Hrvatom za slijedeći sastanak. Za vrlo opširnim i dobro pripremljenim slavljem, kudovci i glazbeni sastav Rančeri nas zaljubljuju u svit glazbe, a fešta traje i traje... još i dandanas.

-Tiho-

Kotrigi KUD-a Mihovil Krušlin su muzički oblikovali program

Križevski dani u Gornjem Četaru

Sačuvati i paziti na tradicije narodu i zajednici vik zlamenuje ponos, a s posebnom pažnjom pristupati vridnotam iz prošlosti, svim nam je dužnost. Tako mislu i oni Četarci ki su ljetos 6. majuša, u pondiljak, iznova hodočastili u Goru do Marijine kapele da bi tamo sudjelovali na svečanju maši na takozvani Križevski dani, koji su prilje durali još i tri dane i pozvali su hodočasnike iz cijele okolice, još i iz susjednih sel. Na danas je ostao samo naziv mjesne crikvene svetačnosti i vjernost Četarcev u pratnji nekoliko vjernikov iz Sambotela ter Narde, ki su i ovput suprot oblačnoga vrimenta u velikom broju došli u Goru. Bili su takovi ki opet nisu stali u kapelu i svetu mašu su poslušali vani, pred kapelom na klupčica. Mašu su celebrirali umirovljeni farnik Alajos Szabó i Tamás Várhelyi, duhovnik Pinčene doline. U svojoj prodiki je mladi farnik govorio o milosrdnosti i velikoj moći ljubavi. Za mašom, jur po običaju, došlo je do blagoslivljanja vinogradov, a molitva je posvećena i za bogatu urodju. U nastavku dana su u daljnjem druženju još dugo ostale skupa familije i prijateljska društva, uživajući u dobrom luftu i prirodnoj lipoti četarske Gore. O događaju je naš tajednik i ovput obavijestio i poslao slike László Fodor iz Gornjega Četara.

„Sumartonski lepi dečki” sa svojom pjesmom na X. Festivalu Kre Mure i Drave u Prelogu

„Sumartonski lepi dečki” lanjsku, desetu obljetnicu utemeljenja proslavili su s mnoštvo uspjeha, osim raznih nastupa prvi put su održali veliki samostalni koncert na priredbi Vino i tambure, slijedio je koncert na Staru godinu u Prelogu, gdje su zabavljali mnoštvo Hrvata s jedne i druge strane granice i uspješnim ulaskom u novu 2013. nastavlja se slijed uspjeha. „Sumartonski lepi dečki” prošle su godine nagrađeni za kulturu priznanjem Saveza Hrvata u Mađarskoj, također sumartonska Hrvatska samouprava dodijelila je za tamburaše priznanje za uzdizanje hrvatske kulture u selu. Slijedio je nastup na televizijskom programu „Lijepom našom” u Prelogu, te ovaj put, 11. svibnja, na Festivalu tamburaške glazbe Kre Mure i Drave, gdje su uspjeli debitirati sa svojom pjesmom „Nisi ti već tu kre mene“, čiju su glazbu i tekst napisali članovi sastava.

„Sumartonski lepi dečki”

„Sumartonski lepi dečki” već od 2007. g. nastupaju na Festivalu tamburaške glazbe Kre Mure i Drave u Prelogu, kamo se može kandidirati samo s kajkavskom pjesmom, ponajprije izvornom. Organizator, Radio postaja Studio M, s Festivalom želi promicati tamburašku glazbu na kajkavskome narječju. Na prvom festivalu Sumartanci su nastupili s pučkom popijevkom, te na sljedećem već s novonapisanom pjesmom koju su za njih napisali glazbenici Zoltan Barat ili Martin Srpak. Ove su se godine tamburaši latili posla i odlučili da će na Festivalu prvi put odsvirati svoju samostalno napisanu pjesmu. Dug je bio put do samostalne pjesme, reče sadašnji voditelj Grga Hodoš prisjećajući se prve probe s Tiborom Kedvesom, zatim sa Žoltom Trojkom, šopronskoga tamburaškog tabora, s pomoću Grge Kovača, i mnoštva vježbanja, nastupa.

– *Konačno smo stigli do toga da smo dorasli zadatku. Na Festival kre Mure i Drave, zapravo, treba ići s izvornom pjesmom na kajkavskom narječju. Ovaj put smo odlučili da ćemo sami napisati glazbu, aranžman, a i tekst. Zajedničkim radom smo uspjeli, i nama se sviđa jer smo u nju utkali sebe, onih deset godina što već sviramo skupa, i ponosni smo na nju. Nadamo se da će se svidjeti i publici* – kazao je Grga Hodoš, te dodao sa smiješkom da treba još samo 9–10 svojih pjesama pa će se moći izdati i cede. Inače tamburaši su već razmišljali o izdavanju cede s nekim omiljenim hrvatskim šlagerima, no družina sumartonskih tamburaša uvijek je zaključila da bi cede-ploču trebalo popuniti vlastitim pjesmama. Tamburaši smatraju da je s prvom napisanom pjesmom probijen led, pa ako će

pjesmu prihvatiti i publika, to će im dati još više snage da nastave pisanje. Na Festivalu kre Mure i Drave nastupili su šestorica: Grga Hodoš, Milan Đuric, Danijel Đuric, Laci Bogardi, Martin Vlašić i David Hason (pjevač). No u sastavu sviraju i Laci Rodek, Lajoš Vlašić, Stjepan Turul, međutim oni zbog ispita, zaposlenosti nisu mogli nazočiti nastupu. Kako reče voditelj, najveći je problem upravo to što mnogi od njih studiraju, neki rade čak 12 sati uzastopce i teško je uskladiti zajedničke probe, pogotovo za vrijeme ispitnih rokova, ipak pokušaju odvojiti vremena za vježbanje. U budućnosti tamburaši bi se radovali ako bi mogli svirati koncerte, zabave, plesalnice, jer to im je najdraže. Nikada neće zaboraviti silvestarsku noć kada je na njihovu glazbu plesalo više od 1500 ljudi.

Martin Vlašić, student u Zagrebu, svirač bajsas, zadovoljan je novom pjesmom, te ispričao kako je nastala prva pjesma „Sumartonskih lepih dečaka”:

– *Prvo smo napisali glazbu, bili smo skupa pa smo uvijek nešto isprobavali, sve dok se nije svidalo svakome. Kada je bila gotova glazba, već se bližio rok snimanja pjesme za festival, jer prije svakog festivala napravi se snimka, i to se preda stručnom odboru, koji izabere pjesme za festival. Bilo nam je hitno napisati tekst i sjeli smo, svatko je više puta poslušao glazbu i zapisao svoje misli. Oni koji ne znaju dobro hrvatski, oni su pomogli u tome da su priopćili svoje osjećaje za glazbu, pa smo se nekako složili, u kajkavskom tekstu je pomogao Joža Đuric, predsjednik KUD-a Sumarton – kazao je Martin, koji smatra da će od sada družina hrabrije nastaviti pisanje novih pjesama.*

Na Festival kre Mure i Drave u Prelogu otputovalo je mnoštvo pomurskih Hrvata da plješču i sokole svoje „Sumartonske lepe dečke”, a buran pljesak nije ni izostao.

beta

Trenutak za pjesmu

Sumartonski lepi dečki

V:

Ne se ti već tu kre mene
Žalost koju čutim ja neće da prestane
Senjam da smo mi još skupa
Roke nam se zagrlje ne razdvojeno
Jutro proketo došlo je
Misli moje so mi već samo iluzije
Za kaj me ne pustiš od sebe
Da li izlaza nema nigde da pobegnem

B:

Vele da se se more rešiti
Z vremenom se prejde

R:

Trudim se tebe pozabiti
Genuti se novim cestami
Najti sebi novu deklicu
Povoljnu svojemo srčecu

V2:

Pogled nam se opet srel
Modre joči čarobne srce mi zarobile
Teška bol mi se vrnula
Želja za tvom kušlecom jako je velika

B:

Vele da se se more rešiti
Z vremenom se prejde

R:

Trudim se tebe pozabiti
Genuti se novim cestami
Najti sebi novu deklicu
Povoljnu svojemo srčecu

R2:

Ostala si meni uspomena
Genul sem se ja novim cestama
Već sem sloboden kak ftica
Letim k tebi moja nova ljubičica

BELEZNA – To naselje, u kojem su nekoć živjeli i Hrvati, vjerno čuva povijest i tradiciju Nikole Zrinskog, koji je u blizini mjesta dao izgraditi utvrdu Novi Zrin. Naselje, u suradnji s budimpeštanskom Vojnom akademijom i muzejima, već godinama podupire iskopavanja na mjestu utvrde, čiji se položaj, zahvaljujući iskopavanjima, danas može točno odrediti. Belezna, na čelu s načelnikom Lajošem Jančecom, preko raznih natječajâ promiče nasljeđe Zrinskih. Upravo tomu služi i uređena povijesna izložba o utvrdi Novoga Zrina koja je ostvarena u okviru Programa „Leader” Europske Unije i predana u svečanim okvirima 3. svibnja. Nekadašnja učionica bivše mjesne škole uređena je raznim predmetima pronađenim prilikom iskopina, reprodukcijama predmeta tadašnjeg doba, te povijesnim kartama. Na svečanosti je bila i generalna konzulica Republike Hrvatske u Pečuhu Ljiljana Pancirov.

SANTOVO – Na poziv tamošnje Hrvatske samouprave, pečuško Hrvatsko kazalište 25. svibnja gostuje u Santovu s komedijom Fadila Hadžića Državni lopov, koja je u proteklih trideset godina doživjela niz kazališnih prilagodba na hrvatskim pozornicama. Premijerno izvedena u pečuškom Hrvatskom kazalištu 10. veljače 2012. godine, do sada je izvedena u Grand Hallu, Vinkovcima, Zagrebu, Starinu, Bikiću i Ludbregu. Tema je sveopća, a prikazuje kako se pojedinci snalaze u situacijama kada su blizu moći i politike, koristeći se njihovim blagodatima u korist vlastitog džepa. Ono što je fantastično pogodeno u komediji, jest prikaz likova, kako se neki koji su pri vlasti ponašaju istovjetno bez obzira na politički sustav. U režiji Stipana Filakovića uloge tumače Stipan Đurić (Marko Komadina, državni lopov), Goran Smoljanović (Kiki Puškar, ženidbeni varalica) i Rafael Arčon (Jozo, čuvar zatvora). Predstava u mjesnom domu kulture počinje u 19 sati.

KERESTUR – Osnovna škola „Nikola Zrinski” 24. svibnja organizira Dan djece. U prijepodnevnom satima djeca će ići na obližnje izlete, a u poslijepodnevnom satima bit će organizirana igraonica.

SERDAHEL – Roditeljsko vijeće Osnovne škole „Katarina Zrinski” svake godine poradi druženja djece, roditelja i nastavnika priređuje Dan obitelji i djece, koji će se ovaj put organizirati 1. lipnja na školskom dvorištu. Na Danu će organizirati predstavljanje policajaca, vatrogasaca, razna natjecanja, igraonice te nastupat će učenici osnovne umjetničke škole.

Budimpeštansko gostovanje KUD-a Silvija Strahimira Kranjčevića iz Züricha

U predvorju budimpeštanske Hrvatske škole 9. svibnja spletom slavonskih i bunjevačkih plesova koreografa Pave Medveda mladi hrvatski plesači Kulturno-umjetničkog društva Silvija Strahimira Kranjčevića iz Züricha razveselili su budimpeštanske Hrvate. Društvo je osnovano 1999. godine i danas broji pedeset i pet aktivnih članova svih životnih dobi u plesnoj i tamburaškoj sekciji, te preko tridesetak pasivnih članova. Na repertoaru imaju pjesme i plesove iz svih krajeva Hrvatske. Po izboru dnevnoga lista Slobodne Dalmacije, KUD je proglašen najpopularni-

jom folklornom skupinom u iseljeništvu i primio priznanje „Zlatni cvit”. Voditelj je Društva i koreograf plesova dr. Pave Medved. Pri kraju gostovanja predsjednica Hrvatske samouprave grada Budimpešte Anica Petreš Németh uručila je dar g. Medvedu. Budimpeštansko su gostovanje organizirali Hrvatska samouprava grada Budimpešte, Udruga Hrvata grada Budimpešte i njezine okolice te Hrvatski vrtić, osnovna škola, gimnazija i đачki dom.

k. g.

NATJEČAJ

List za Hrvate katolike u Mađarskoj ZORNICA nova raspisuje natječaj pod naslovom: MOJA KRATKA PRIČA. Tema mora biti u skladu s uređivačkom koncepcijom lista, najviše sto redaka. Radovi se šalju pod šifrom, u posebnoj omotnici s imenom i adresom, do kraja listopada 2013. Adresa: Milica Klaić Taradija, Kökény, Kossuth 10/b 7639 ili na e-mail: zornicanova@gmail.com. Radove će ocijeniti stručni odbor. Najbolji radovi bit će objavljeni u časopisu uz novčanu naknadu.

Santovkinje u lipnju 1942. g.: Eva Jelić (1923), Eva Gorjanac (1925), Aga Žužić (1923), Klara Dugalin (1922), Marica Tucakov (1924) i Marija Gorjanac (1925)

Dušnok

Športsko-kulturno-gastronomski dan okupio dušnočke Hrvate i njihove prijatelje

Dušnočka Hrvatska i Seoska samouprava suorganizirale su Športsko-kulturno-gastronomski dan Hrvata koji je priređen 4. svibnja u tamošnjem rekreacijskom parku na Bari i mjesnom domu kulture. U okviru cjelodnevne manifestacije organiziran je malonogometni turnir, kulturni program i predstavljanje slavonske, bunjevačke i šokačke tradicijske kuhinje. Iako je priredba održana tek drugi put zaredom, na dobrom je putu da ostvari želje organizatora i ubuduće postane tradicijom.

Ukusnu teletinu, ispod peke, kuhali su gosti iz Starih Mikanovaca

Dan je započeo malonogometnim turnirom, a uz domaću momčad, na turniru su još sudjelevala gostujuće momčadi Hrvata iz Baje i Budimpešte, te iz Starih Mikanovaca (Hrvatska). Istovremeno su slavonsku, bunjevačku i šokačku kuhinju predstavili gosti iz Starih Mikanovaca, Gare i Mohača, pripremajući tradicijska jela svog užeg zavičaja ili drugih hrvatskih krajeva.

U ranim popodnevima satima druženje je nastavljeno u mjesnom domu kulture gdje je održan prigodni kulturni program. Svojom nazočnošću priredbu su uveličali i brojni gosti uzvanici, među njima veleposlanik Republike Hrvatske u Budimpešti Gordan Grlić Radman, kojemu je ovo bio prvi posjet Dušniku, parlamentarni zastupnik bajskog okruga i načelnik grada Baje Róbert Zsigó, generalna konzulica Republike Hrvatske u Pečuhu Ljiljana Pancirov, predsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj Joso Ostrogonac, dopredsjednica Hrvatske državne samouprave Angela Šokac Marković, predsjednik Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije Joso Šibalin i prvi tajnik Veleposlanstva Re-

publike Hrvatske u Budimpešti Berislav Živković.

Predsjednica Hrvatske samouprave Matija Mandić Góhér i načelnik sela Petar Palotai prigodom svečanog prijama u mjesnom domu kulture upoznali su veleposlanika Gordana Grlića Radmana i druge uzvanike s djelovanjem mjesne hrvatske zajednice koja prema posljednjem popisu pučanstva broji 540 osoba, i po tome je druga po veličini u Bačko-kiškunskoj županiji. Jednako tako ukratko su predstavili i projekte koji su na poticaj Seoske i Hrvatske samouprave ostvareni s potporom europskih fondova, kao što su primjerice obnova doma kulture i nabava najsuvremenije multimedijalne opreme za mjesnu televizijsku postaju. Veleposlanik Gordan Grlić Radman pohvalio je napore mjesne hrvatske zajednice u očuvanju samobitnosti, kulture i jezika, a posebice je izrazio zadovoljstvo suradnjom s prijateljskim mjestima u Hrvatskoj. Naime Dušnok njeguje prijateljsku suradnju s hrvatskom Općinom Vođinci, a iznimno dobra suradnja ostvaruje se već niz godina i sa Starim Mikanovcima, te s franjevačkim samostanom na otoku Visovcu.

U 16. stoljeću selo je bilo srednje veličine, ali za vrijeme borbe protiv Turaka ostalo je bez stanovnika. Dušnok je u 17. stoljeću ponovno naseljen, s jedne strane žiteljima okolnih naselja, a s druge katoličkim južnim Slavenima, koji danas sebe smatraju Racima, a svoj jezik rackim. Nema povijesnih podataka o njihovom točnom podrijetlu, ali se sa sigurnošću može utvrditi da govore slavonskim dijalektom hrvatskoga jezika, koji je staroštokavsko narječje ekavskoga govora. Premda su sljedećih stoljeća veze preki-

«Dušenici» iz Dušnoka

Dušnočki načelnik Petar Palotai i generalna konzulica Ljiljana Pancirov

nute s matičnom domovinom, one su opet zaživjele i očuvale se do danas; žitelji još uvijek govore racki ili, kako Dušnočani vele, «džakaju racki na sokačku». Njihov je jezik dragocjen biser hrvatskoga jezika, a time i baštine hrvatskoga naroda. Do danas su očuvali arhaični slavonski govor otprije tristo

godina, a identitet se očuvao i u običajima, gastronomiji, dakako, i folkloru.

U prigodnome kulturnom programu, uz domaće izvođače, folklornu skupinu mjesnih učenika «Dušenici» s rackim pjesmama i plesovima te Hrvatski izvorni pjevački zbor s bunjevačkim pjesmama, predstavili su se i gosti: Ženski pjevački zbor iz Vršende sa šokačkim pjesmama, Plesna skupina iz Gare sa šokačkim i bunjevačkim plesovima, a proglašeni su i rezultati malonogometnoga turnira. Prema tome, prvo mjesto osvojila je domaća momčad, drugo mjesto pripalo je Starim Mikanovcima, treće Baji, a četvrto Budimpešti. Predstavnicima momčadi uručeni su pehari u skladu s osvojenim mjestom, a nagrađeni su najbolji igrač, strijelac i vratar turnira. Dan je završen zajedničkom večerom i druženjem sudionika, a nije izostala ni zajednička pjesma domaćina i gostiju. Sudionici nogometnog turnira druženje su nastavili u Hajošu, vinskome podrumu Jánosa Hévizia, zastupnika dušnočke Hrvatske samouprave Dušnoka.

Članice hrvatskog izvornog pjevačkog zbora u društvu veleposlanika Grlića Radmana pjevaju u pratnji Stjepana Krekića na harmonici

Kazivanje stihova u salantskoj školi

Ravnateljica škole Katalin Balogh predala je nagradu Siniši Kovačeviću

7–8. razreda osvojila 1. mjesto s prekrasnim radom imena „Djevojka i zmaj”, a njezina je nastavnica Eva Adam Bedić.

Ravnateljica škole uručila je i nagradu učeniku 8. razreda Siniši Kovačeviću koji je u završnici državnog natjecanja najboljih osnovnoškolca iz hrvatskoga jezika, književnosti i narodopisa održanog u organizaciji Zavoda za istraživanje i razvoj prosvjete pri Ministarstvu ljudskih resursa, u kategoriji

Nastavnica Eva Adam Bedić i dio članova ocjenjivačkog suda

Tradicionalno školsko natjecanje u kazivanju stihova koje se već godinama odvija u salantskoj školi i kojem sudjeluju svi učenici koji u školi pohađaju nastavu hrvatskoga materinskog jezika održano je 26. travnja. I ove se godine za poklone djeci brinula salantska Hrvatska samouprava, na čelu s predsjednikom Mijom Štandovarem. Goste i članove ocjenjivačkog suda dočekala je ravnateljica škole uz nastavnicu hrvatskoga jezika Evu Adam Bedić. Ocjenjivački sud, uz članove tamošnje Hrvatske samouprave Miju Štandovara, Gordanu Daskalov, Maricu Ištoković, pojačali su Eva Kapitanj, odgajateljica u salantskome dječjem vrtiću, i Branka Pavić Blažetin, glavna i odgovorna urednica Hrvatskoga glasnika. Stihove je kazivalo 70 kazivača, u četiri kategorije; 1–2, 3–4, 5–6. i 7–8. razred. Učenike i goste, u prepunoj školskoj knjižnici pozdravila je ravnateljica škole Katalin Balogh, koja je predala nagrade Réki Rendes za osvojeni izvrsni rezultat na ovogodišnjem Croatiadinu Likovnom natječaju: „Ilustracija mojeg omiljenog hrvatskoga književnog djela”. Naime Réka je u kategoriji

škola s predmetnom nastavom osvojio 3. mjesto, a nastavnica mu je Eva Adam Bedić.

Nakon svečanog trenutka dodjele nagrada otpočelo je dugo očekivano natjecanje. Svi su učenici bili dobrano uzbuđeni, ali i radosni. Najmarljiviji su bili učenici nižih razreda koji su pokazali izvrsne sposobnosti u kazivanju stihova, a kako i priliči tinejdžerima, učenici 7–8. razreda opustili su se, ali i među njima je bilo izvrsnih kazivača. Birani su stihovi hrvatskih pjesnika iz Mađarske, ali i pjesnika iz cjelokupnog korpusa hrvatske književnosti.

U kategoriji 1–2. razreda: 1. mjesto podijelili su Kitty Tóth i Imre Víg. Kitty je kazivala stihove Zlate Kolarić Kišur: Baka, Imre pjesmu Djedovo strašilo; 2. mjesto podijelili

Ravnateljica škole Katalin Balogh predala je nagradu Réki Rendes

su Bianka Keresztesi i Lila Rajić. Bianka je kazivala pjesmu Drage ruke, a Lila stihove Višnje Stahuljak Snježni anđeo; 3. mjesto pripalo je Luci Víg za kazivanje stihova Rikarda Katalinića Jeretova Crna maca.

U kategoriji 3–4. razreda: 1. mjesto pripalo je Karini Križić, ona je kazivala stihove Stanislava Femenića Maslačak šalje svoju djecu u svijet; 2. mjesto osvojila je Hajnalca Kismarczi, ona je kazivala stihove Mirne Grbec Privjesak od zlata; 3. mjesto podijelili

Dio sudionika natjecanja u školskoj knjižnici

su: Dorottya Rendes, Enikő Rakoncsa i Dominik Kohut.

U kategoriji 5–6. razreda: 1. mjesto pripalo je Anasztázii Soproni za kazivanje stihova Ratka Zvrka Nedovršena bajka; 2. mjesto podijeli su Cintia Fekete i Cintia Klarić; 3. mjesto podijelili su: Anada Takár, Klaudia Orsós i Alexandra Loch.

U kategoriji 7–8. razreda: 1. mjesto pripalo je Siniši Kovačeviću za kazivanje stihova Kuzmana Landeka Domovina; 2. mjesto Réki Rendes; 3. mjesto Klaudiji Palkó.

Zajednička fotografija svih sudionika ispred školske zgrade

Školsko natjecanje u kazivanju stihova i proze na hrvatskome jeziku u budimpeštanskom HOŠIG-u

Letjeli smo krilima hrvatske riječi

Nakon nadmetanja po razredima, 15. travnja u knjižnici budimpeštanske Hrvatske škole priređeno je školsko natjecanje u kazivanju stihova i proze na hrvatskome jeziku, na kojem je sudjelovalo 42 darovita i hrabra kazivača. Priredba je sastavni dio kulturne tradicije škole, a ujedno i zasebna boja šarolikosti kulturnih zbivanja ustanove. U načinu interpretiranja i odabiru pjesama te proznih ostvaraja sudionicima su pripomogle razrednice nižih razreda: Dejana Šimon, Snježana Baltin, Zlata Gergič, Ivet Banga te nastavnice i profesorice hrvatskoga jezika i književnosti viših razreda osnovne škole i gimnazije: Marijana Jakošević, Marija Petrič, Marija Šajnović i Mirjana Karagić. Recitacija je uspješna ako kazivač odista doživi preobraženje, utječe na osjećaje publike i potakne ih na razmišljanje. Koliko je to pojedinih uspjelo, o tome je odlučio tročlani prosudbeni odbor, na čelu sa scenskom umjetnicom Petrom Grišnik te članicama: lektoricom hrvatskoga jezika Filozofskog fakulteta budimpeštanskog Sveučilišta Loránd Eötvösa Natašom Nedeljković i ovogodišnjom pobjednicom

Najbolji interpretatori od 5. razreda do gimnazije u društvu članice prosudbenoga odbora

Najbolji recitatori od 1. do 4. razreda u društvu članice prosudbenog odbora

Državnoga natjecanja srednjoškolaca iz hrvatskoga jezika i književnosti Inez Kvarda. Pretežito su se kazivali stihovi, i to hrvatskih klasika Ratka Zvrka, Grigora Viteza, Paje Kanižaja, Dobriše Cesarića Antuna Gustava Matoša, Dragutina Tadijanovića te pjesme naše književne baštine Josipa Gujaša Đuretina i Stipana Blažetina, ali su ove godine zablistale i riječi davno recitiranog Vlade Gotovca.

Vjerujem kako članice prosudbenog odbora ni ovoga puta nisu imale lak zadatak jer na ovome svojevrsnom književnom susretu mogli smo pratiti izražajne i jako dobre interpretacije kod svih naraštaja. Neki su se učenici nižih razreda pobrinuli čak i za kostime. Vrijedi posebno istaknuti učenicu 3. razreda Lucu Molnar, ona je recitirala svoje stihove naslova „Rukavice”. I ovogodišnje je školsko natjecanje dokazalo kako su polaznici budimpeštanske Hrvatske škole jako nadareni te se ne treba brinuti za podmladak književne pozornice. Čestitamo svim sudionicima jer su oni svi pobjednici i ne u posljednjem redu nastavnica i profesorica.

Kristina Goher

Rezultati školskog natjecanja u kazivanju stihova i proze na hrvatskome jeziku:

Kategorija 1–2. r.

1. Martina Lipošćak, 2. r., S. Škrinjarić: *Kakva je to ljubav bila*
2. Rebeka Ružić, 1. r., S. Femenić: *Bubamara*
3. Nemere Marko, 2. r., J. Čunčić-Bandov: *E, baš hoću*

Kategorija 3–4. r.

1. Luca Molnar, 3. r., Luca Molnar: *Rukavice*
2. Éva Balassa i Kármén Kristóf, 3. r., J. Čunčić-Bandov: *Dobri zmajevi*
2. Damir Halilović i Zétény Sziva, 3. r., J. Čunčić-Bandov: *Zmaj i postolar*
3. Tijana Bándy, 4. r., Ratko Zvrko: *Dom*

Kategorija 5–6. r.

1. Tena Šindik, 5. r., S. Jesenjin: *Pjesma o kuji*
2. Deniza Danč, 6. r., L. Paljetak: *Prvo ljubavno pismo*
3. Eszter Mogyorósi, 5. r., M. Pokić: *Proljeće*
3. Dorottya Sinkó, 5. r., L. D. Soares: *Televizija ili ne*

Kategorija 7–8. r.

1. Cintia Parádi, 7. r., J. G. Đuretin: *Mojom rukom posadeno drvo*
1. Dorottya Parádi, 7. r., J. G. Đuretin: *Rana jesen u Martincima*
2. Endit Temaj, 8. r., P. Kanižaj: *Tinejdžerski song*

Kategorija 9–10. r.

1. Danijela Premuda, 10.b r., V. Gotovac: *Ja domahujem životu*
2. Anita Boda, 9.a r., Z. Golob: *Snijeg*
3. Kladija Deli, 10.a r., S. Blažetin: *Pomurje*

Kategorija 11–12. r.

1. Ilderina Kovačević, 12. r., V. Parun: *Ti koja imaš nevinije ruke*
2. Dalma Perak, 11. r., D. Tadijanović: *O riječima*
3. Szabolcs Szilágyi, 11. r., D. Tadijanović: *Pjesma o čovjeku i suncu*

Kazivači proze na hrvatskom jeziku u mohačkom Općeprosvjetnom središtu i Osnovnoj umjetničkoj školi Istvána Széchenyia

Prvo školsko natjecanje u kazivanju proze (priče) na hrvatskom jeziku za učenike koji pohađaju nastavu hrvatskoga materinskog jezika u mohačkom Općeprosvjetnom središtu i Osnovnoj umjetničkoj školi Istvána Széchenyia održano je 29. travnja. Natjecalo se deset učenika, petero u kategoriji 1–2. razreda i petero u kategoriji 3. razreda koji uče hrvatski jezik. U spomenutoj školi nastava hrvatskoga jezika odvija se tjedno u pet sati u prva tri razreda osnovne škole, a pohađa je 45 polaznika. Nastava hrvatskoga jezika u spomenutoj školi pokrenuta je školske godine 2010/2011. Očekuje se kako će u prvom razredu od jeseni više od 11 učenika pohađati nastavu hrvatskoga materinskog jezika u satnici predmetne nastave, pet sati plus sat narodopisa. Tako će se hrvatski materinski jezik u Mohaču od jeseni podučavati od prvog do četvrtog razreda.

Ni sama ne znam kada sam nazočila natjecanju u kazivanju proze na hrvatskom

samouprave. Tim je više za pohvalu i podršku napor koji je nastavnica Anka Brozovac uložila u organiziranje natjecanja i u rad s djecom, u školi gdje se hrvatski jezik predaje kao predmet, i gdje nastavu hrvatskoga jezika pohađa tek mali broj od sveukupnoga broja polaznika spomenute škole jedne od većih mohačkih škola.

Ocjenjivači sud u sastavu: Branka Pavić Blažetin, glavna i odgovorna urednica Hrvatskoga glasnika, Ljiljana Pancirov, generalna konzulica, i Stipan Filaković, predsjednik mohačke Hrvatske samouprave, između pojednako dobrih trebali su izabrati redosljed najboljih. Učenike i goste, roditelje, bake i sve znatizeljnjike koji su nazočili natjecanju pozdravila je ravnateljica škole Györgyi Miskolczi.

U kategoriji 1–2. razreda natjecali su se Mirko Filaković koji je kazivao priču s naslovom Liska koju je za ovu priliku i za njega napisao njegov djed Stipan Filaković; Reka Sabo govorila je narodnu pripovijetku Gavran i lisica; Biljana Bende narodnu pripovijetku Priča o tajni; Janja Sajčan pripovijetku Vrabac Ćurko; Mirko Kopča pripovijetku Stanislav Femenića Kako je puž stekao kućicu.

U ovoj kategoriji najbolji je bio Mirko Filaković, a slijedili su ga Mirko Kopča, Biljana Bende, Reka Sabo i Janja Sajčan.

U kategoriji 3. razreda natjecali su se: Mate Turčanji koji je kazivao narodnu priču Nevjerni prijatelj; Mišo Mihaljević s pričom Ante Gardaša Neobičan zec; Danica Sidonja s pričom Palčić se boji mraka; Diana Mezey s pričom L. Tolstoja Dva prijatelja i Dora Regős s narodnom pripovijetkom Oko za oko. Najbolja je bila Danica Sidonja, a slijedi-

li su je ovim redom Diana Mezey, Mišo Mihaljević, Mate Turčanji i Dora Regős.

Glavna i odgovorna urednica Hrvatskoga glasnika, Branka Pavić Blažetin, predsjednica ocjenjivačkog suda, posebnu je nagradu dodijelila Danici Sidonji. Danica je dobila kao nagradu godišnju pretplatu na Hrvatski glasnik, tjednik Hrvata u Mađarskoj.

Branka Pavić Blažetin

Sambotelske hrvatske školske grupe u Hrvatskoj

Svenek je jedinstveni i dugo nepozabljivi doživljaj, ako naši školari imaju priliku gostovati u matičnoj zemlji Hrvatskoj. To je u našim gradišćanskim školama jur uhodana praksa da učenici imaju kontakte s drugima školari neke slične ustanove u Hrvatskoj, a postoje škole koje su tijekom ljet i pobratimljene. Predstavništvo Osnovne škole Sisak-Sela prvi put je pred šestimi ljetim pohodilo grad Sambotel i veljek je sklopilo prijateljstvo s pedagogima i učiteljima Osnovne škole „Mihály Váci“, kade je i u školskom planu zacrtana hrvatska nastava. Od lani i u sambotelskoj osnovnoj evangelističkoj školi „Sándor Reményik“ nudjaju kružok za učnju hrvatskoga jezika. Pohodnici hrvatske nastave iz dvih spomenutih škol, u pratnji Gábora Horvátha, školskoga ravnatelja Osnovne škole „Mihály Váci“, Tünde Huber, učiteljice hrvatskoga jezika, i Lasla Škrapića, predsjednika Hrvatske samouprave, u društvu roditeljev i još nekoliko zastupnikov iz gradskoga hrvatskoga političkoga tijela, 10. majuša, u petak, su se otpravili na izlet u Sisak. Djelatnici i dica Osnovne škole Sela i ovput su se brižno pripravljalni na prijem gostov. S kratkim kulturnim programom su predstavili školu i tamošnje aktivnosti, potom su gosti otpeljani na brodarenje ter kitični festival u Sisak. Kako nam je rekla Tünde Huber, to je jedna specijalna izložba na koj se naticaju čuvarnice, škole, kulturni domi sa svojim dekoracijama, dugovanji za kinčenje. Kratki sastanak sisačko-sambotelskih prijateljev, ki su vezani i s poveljom suradnje od 2009. ljeta, završen je uz obilne stole i međusobnim darovanjem malih poklonov. Dojduće ljeto delegacija Osnovne škole Sela putuje na povratni pohod u Sambotel.

-Tiho-

Sudionici natjecanja s nastavnicom Ankom Brozovac i generalnom konzulicom Ljiljanom Pancirov

jeziku. To je postalo prava rijetkost u školama u kojima se odvija nastava hrvatskoga materinskoga jezika. Iziskuje jako mnogo rada, ali i glumačke sposobnosti kazivača, te dobro vladanje materinskim jezikom i razumijevanje teksta ako se želi biti uvjerljiv kazivač. Kazivanja proze jedva da ima i u hrvatskim dvojezičnim središtima u Mađarskoj, pa i u onima koji su u održavanju Hrvatske državnice

Mali i odrasčeni sambotelski putniki

Majka Božja Celjanska zvala u Koljnof

Blizu petsto vjernikov na gradišćanskom velikom shodišću

Organizaciju velikoga gradišćanskoga shodišća k štatu Majke Božje Celjanske ljetos si je prvi put zelo u ruke Društvo Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj, a unutar toga član Predsjedništva DGHU-a, dr. Šandor Horvat. 11. majuša, u subotu, u dovidob nevidjenom velikom broju su se ganuli piše hodočasnici iz južnih i sridnjegradišćanskih sel ter varošov, a na večernjem mašnom slavlju kojega je jur tradicionalno peljao Štefan Dumović, židanski dušobrižnik, blizu petsto vjernikov se je pomolilo u Hodočasnoj crikvi Koljnofa.

Kiseški štart hodočašćenja

Prerano brunči bekar u subotu ujutro. Pol peta je kad hodočasnici iz dolnjega kraja Petrovoga Sela plašljivo špioniraju nebo. Hoće li nas uloviti godina, ali će danas dočekati dokle zajedemo u Koljnof?! Naša tovaruška na shodišću misli da ćemo se gibati za jednu uru kasnije i lipo se kuplje, dokle mi drugi jur u busu sidimo i čekamo na odlazak u Kiseg. Odnud štartiramo Petroviščani, Četarci, Nardanci, kiseški Hrvati. Moramo čekati da se i zadnja putnica skupasabere i još na vrime zajedemo. Na kiseškom Glavnom trgu, pred crikvom Jezuševu srce, mnoštvo putnikov stoji za upametzeti. Skupnu molitvu, s prošnjom srićnoga dolaska, pelja petrovski farnik Tamás Várhelyi, ki će isto tako s nami pišačiti ov dan, kot Štefan Dumović. Škuri oblaki nas ne pušćaju, nekako se ne moremo od nji osloboditi još i do Plajgora ne. Ni uprav vruće, zato i dobro spade prvo jutarnje žgano, a pred Meršičevom hižom, načelnik Vince Hergović nuka sa svojim pomoćniki kolače, pilo za ofrišćanje. Ni čuda vrimenta, još pred hižom Meršičevoga oca odjači se himna Gradišćanskih Hrvatov, i put pod noge. Moramo napraviti ono, za što smo dan ofrovali. Priključuju nam se Plajgorci, a na raskrižju, van najmanjega sela Gradišća, čekaju nas Židanci, Prisićani i Čeprežani sa Štefanom Dumovićem. Nij duge stanke za pozdravljenje, ki su dovidob na jednom mjestu čekali, njim je skodob i hladno. – *Idemo dalje!* – izdana je zapovid. Malo šica godinica, onda prestane. Kad bi nek ovako duralo vrime cijeli dan, ne bi se tužili gvišno, kon-

statiramo. Prik sinokoša, na kraćem putu pelja nas najbolji poznavatelj ovoga kraja, židanski dušobrižnik. Gazimo u visokoj travi do kolin, ni viditi ni grabe, ni kraj poljane ceste. Jedva čekamo da izajdemo iz mutnoga terena. Pri mostu Janoš Horvat natoči u male kupice židansko žgano. Šmekaju nam kapljice za jaćanje srca. Na asfaltu se moli

čislo naprlje svi za svoje namjere, potom i za one celjanske hodočasnike ki ne moru biti med nami. Na židanskom križu črna pantljika visi, zlamenuje da nedavno zakapane Židance, Joška i Marka nosimo u spominku. I u nami. Šestljetni Jandre Kovač stiska majčinu ruku, hrabreno koraca med odraščeni. To je njemu prvo takovo duglje putovanje, iako na shodišću u čast Sv. Martina, od Hrvatskoga Židana do Plajgora, svenek je i on diozimatelj. Mogli bi svi nek peldu zeti od njega od žilavosti, pohvalu ga i staramajka i dida, a i ujna, ki su isto tako na ovom pišaćenju. Hodamo jur u Austriji i začme nas prati godina. Polako, potihio, a onda pak sve jaće. Uprav

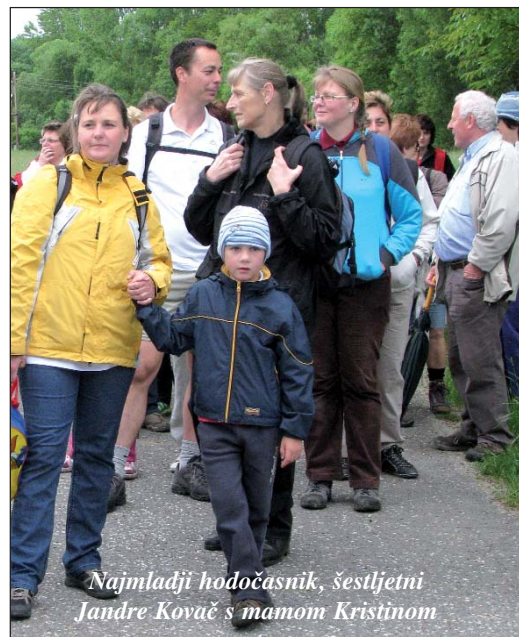

Za jaćanje srca se je pobrinuo Janoš Horvat

Štefan Dumović je peljao i ovput velik broj hodočasnikov u Koljnof

dovoljno da se nam volja zame. Na pragu Mjenova nas ulovi podne u većem parkirališću. Za vrime objeda prestane capariti, komu ne bi šmekalo dobar domaći sendvič. U lugu umjesto jelenov vidimo južnoameričke lame, na naše najveće presenećenje, a u jednom drugom domaćinstvu noji tiraju jedan drugoga. Otpodne se raskvasimo. Ovdje izgovora nij, jakna te pokrije, ali plundre i cokoli budu mokri, zatim štrimfe, a od toga gorjega nij. Na to još dojde hladni vjetar koji izvrne parapla i začmemo oduravati ovo bedavo vrime. Zaman su slavljeniki od rodjendanov, i pilo i jilo ne daju već ni batrenje ni snagu. Jedino znamo da moramo napraviti put, a bliže smo Koljnofu nego do doma. Jur blizu granice, med vinogradi padamo još i većputi u dilemu, jesmo li na pravom putu, ali bivši granični prelaz s velikimi slovami Koljnof, olakša nam dušu. Koljnofci nas nestrpljivo čekaju. Inga Klemenšić, glavna koordinatori- ca shodišćev, dojde

Najmladji hodočasnik, šestljetni Jandre Kovuč s mamom Kristinom

pred nas i sprohadja mokru, trudnu hodočasnu grupu do centra sela. Dovidob najbrojniju, od 85 ljudi, ka je piše napravila put od 40 kilometarov. Najlipši prizor toga dana je koljnofska crikva ku zagledamo u posebnoj povorki, pod paraplom, gizdavi jačuć marijanske jačke. Kod oltara u bijelo obličene Črne Madone i s bijelimi kiticami nakinčene štatue Celjanske Majke Božje vjernike obladaju emocije. Jačkom *Ježuš me kroz život pelja...* pozdravlja petroviski ženski zbor Ljubičica i tamburaški glas sve nazočne, od kih pol tisuća ljudi pri maši iz cijeloga Gradišća (zvana Bizonjcev, ki su samostalno hodočastili krajem aprila simo), ku pelja Šte-

Naši gradišćanski duhovniki pri maši

fan Dumović u koncelebraciji Tamása Várhelyia, farnika Pinčenih dolin Antala Németha, koljnofskoga, Istvána Németha, prisičkoga dušobrižnika, ter kanonika Štefana Vukića, biskupskoga vikara, ravnatelja Hrvatske sekcije u Željezanskoj biskupiji. Domaći farnik Antal Németh srdačno pozdravlja sve hodočasnike, a ujedno i goste iz Bibinja ki toga vikenda gostuju kod koljnofskih prijateljev. U ime Hodočasnoga društva Sv. Krištof u Koljnofu, Tamaš Egrišć se obrne prema okupljenim i posebno svim zahvali da su se dali na dugi i teški put, ali na skupno svečevanje kade se jači i moli Putujućoj Celjanskoj Madoni i pred oltarom koljnofske Črne Madone. Štefan Dumović prilikom svoje prodike naglašuje, kako je s ovim shodišćem sprohadjan jedan običaj naših prethodnikov, ki su bili veli-

ki vjerniki, dobri kršćani i poštovatelji Blažene Divice Marije, a čuvali su svoju kulturu, jezik i običaje, a to je današnja zadaća i svim nam. – *Naše shodišće ponovna je prilika da Majki Božjoj zahvaljujemo za sve prijete milošće, jer ona je čuvala naše seljake tijekom 500 ljet u novoj domovini, kripila naše vojnike u borbi suprot neprijateljev. Ova*

vjera nikad nije manjkala i nam se ne smi izgubiti iz života, zato su i skupadošli Gradišćanski Hrvati iz različitih naših sel da u zajedničtvu prosu Majku Božju za milost i blagoslov na domovinu, naša sela, fare, obitelji, a da posebno pelja našu mladinu na Kristuševom putu – tako reče glavni celebrant. Na orijaškom vjerskom okupljenju Gradišćanskim Hrvatom posvećuje mile riči i dr. Gordan Grlić Radman, veleposlanik Republike Hrvatske u Ugarskoj, ki dojde ravno s otvaranja izložbe hrvatskoga staroga pisma glagoljice iz Šoprona. Citira štrofe velikoga hrvatskoga pjesnika Silvija Strahimira Kranjčevića: „A ja vatrom žarke snage / Do zadnjega bit ću dana: / List hrvatske lipe drage / I slavenskog debbla grana!“ S tim da naš narod zove lipom granom na kojega su gizdavi i u staroj domovini Hrvatskoj, i pozove sve nazočne na prikdavanje materinske gradišćanskohrvatske riči. Maša se skonča s najlipšom marijanskom jačkom *Zdravom divom*, ali potom još frtalj ure dugo dura ganutljivi rastanak, pun suza i zahvalnosti, od kipa Putujuće Celjanske Marije da bi ov prekrasni, ali i naporni dan hodočašćenja završio u kulturnom domu, u žarkoj gostoljubivosti domaćinov, o kojoj samo u superlativu moremo govoriti.

-Timea Horvat-

Zbogomdavanje kipu Majke Božje Celjanske

Čestitari iz Kerestura

Poklon za 125. rođendan

Toni Tišljarić i Gabrijel Friščić (slijeva)

Pripadnici kotoripskoga Dobrovoljnog vatrogasnog društva 4. svibnja na dan svoga zaštitnika Sv. Florijana obilježili su 125. obljetnicu osnutka i aktivnog rada. Među brojnim čestitarima uz taj jubilej našli su se i vatrogasci iz susjedne Mađarske, točnije susjedi preko Mure koji su došli iz Kerestura. Predvodio ih je njihov predsjednik Toni Tišljarić (lijevo) koji je kao rođendanski poklon predsjedniku domaćina Gabrijelu Friščiću predao prigodnu zidnu plaketu. Ovim se činom još više produbila suradnja dvaju pograničnih društava, koja traje već godinama.

Mladen Grubić

PETROVO SELO – U okviru velikoga projekta Europske Unije, u Petrovom Selu drugi tajedan, će doći do spravišća prijateljskih naselj, od 30. majuša do 2. junija. U četverodnevnom spravišću pod geslom „Zdravo, Europa, stigli smo“ domaćini očekuju kih sedamsto ljudi na različite kulturne, gastro-nomske, ognjogasne, školske priredbe. 30. majuša, u četvrtak, otpodne u 14 uri je svečano otvaranje programa u šatoru kod kulturnoga doma, a potom slijedi otvaranje izložbe sa crteži s temom „Europa s dičinji oči“. Na naticanje su prispila djela, uz domaće crteže, i iz osnovnih škol Senkovca, Donje Zeline (Hrvatska), Globoka (Slovenija) i Pinkovca (Austrija). Otpodne se priredjuje još školski kviz o Europskoj Uniji s domaćimi školari i dicom iz Osnovne škole Gornjegeta Četara. U petak dospene u Petrovo Selo školska delegacija Osnovne škole «Ksaver Šandor Gjaljski» iz Donje Zeline, s ovom školom je petroviska Dvojezična škola jur već desetljeća pobratimljena. Goste čeka izlet u Pinkovca, Güssing i Gornji Četar. U 16 uri s domaćimi društvu i dobrovoljno najavljenim grupam se začme naticanje u kuhanju, a od 19 uri se nastavlja večer s folklornim programom i plesničnicom ugarskih tancov. Od 22 uri svira domaći bend Čungam. U subotu od 10 uri svetom hrvatskom mašom svečuju petroviski ognjogasci, u nazočnosti brojnih prijateljelijev iz Hrvatske: Senkovca, Dubravica i Staroga Petrovoga Sela. Blagoslavlja se obnovljeni Ognjogasni dom, restaurirana ognjogasna zastava i nedavno kupljeno vozilo. Na njevo svečevanje je pozvana i pedagoška delegacija iz Senkovca i Globoka. U 15 uri u Domu kulture u okviru političkoga foruma se potpisuju povelje o prijateljstvu i suradnji. Paralelno će se na športskom igrališću organizirati športska naticanja za dicu i sajam raznih rukotvorin. Od 17 uri predstavlja se publiku novinar Tvrtko Vujić, a od 19 uri izabrat će se najlipša Hrvatica u Ugarskoj, pred koncertom Erika Škrapića. Dan će polipšati svirka i fešta domaće Pinkice. Za nedilju ostane u programu sveta maša od 10 uri u crkvi Sv. Petra i Pavla, posjet Muzeju Željezne zavjese u Gornjem Četaru i zatvaranje programa u kom sudjeluju: ženski zbor Ljubičica, HKD Gradišće, tamburaši Koprive, TOP Pinkovca, Kulturno-umjetničko društvo iz Gencsapátia i puhački orkestar iz Táplán-szentkeresztja. Produženi sadržajni vikend Petrovoga Sela se ostvaruje pomoću Europske zajednice u okviru programa „Europa za gradjane“.

Zajednička turistička zajednica

Donja Dubrava i Donji Vidovec zajedno na turističko tržište

Potpis za bolju turističku sutrašnjicu

U vijećnici Općine Donja Dubrava općinski načelnik Donje Dubrave Marijan Varga i Donjeg Vidovca Josip Grivec potpisali su Sporazum dviju općina o osnivanju zajedničke Turističke zajednice sa sjedištem u Donjem Vidovcu. Potpis je sukladan odlukama općinskih vijeća Donje Dubrave i Donjeg Vidovca. Potpisivanju se prišlo zbog dovršenih dogovora o bliskoj suradnji na području turizma Zalakarosa (Mađarska) i nove Turističke zajednice. U tom duhu kao potpora potpisivanju bio je nazočan i László Ódor, predstavnik Zalakarosa, te Mlinarčanin Stjepan Vuk. Dogovoren je i zajednički projekt vezan uz turizam, a o podrobnostima će se znati kada Turistička zajednica bude i formirana.

M. Grubić

Majci Božjoj u Jud

Tradicionalno na blagdan Presvetoga Trojstva Hrvati iz južnih dije-lova Mađarske te mnogi vjernici iz Hrvatske hodočaste u Jud. Ove je godine Pečuška biskupija u znaku proslave 300. obljetnice kipa Majke Božje Judske. Proslavu obilježavaju brojni programi. Hodočašće Majci Božjoj Judskoj tradicionalno je i kod podravskih Hrvata koji Gospu pohode uz blagdan Duhova. Uza spomenutu 300. obljetnicu kipa Gospe Judske veže se i ovogodišnje hrvatsko proštenje u Judu, 26. svibnja. Izdana je i prigodna knjižica o povijesti sve-tišta na tri jezika, njemačkom, hrvatskom i mađarskom. Dana 26. svibnja sveta misa na hrvatskom jeziku počinje u 10 sati, a predvo-dit će je đakovačko-osječki nadbiskup u miru mons. Marin Srakić, a misu će pjevati crkveni pjevački zbor iz Donjeg Miholjca.

PRISIKA – Seoska samouprava i Hrvatska samouprava dotičnoga sela srdačno pozivaju svakoga na Seoski i Hrvatski dan 1. junija, u subotu. Od devet uri na seoskom jezeru se začme naticanje u pecanju, a jednu uru kasnije počinje veliki show – živi čočo na malom igrališću, polag jezera. Za dicu će stati na raspolaganje različite športske aktivnosti i druge zabave. Za skupnim objedom i druž-enjem slijedi u 16.30 uri Kulturni program, u kom sudjeluju hrvatski jačkarni zbor Zora iz Kisega, čepreški jačkari korusa Janković, i domaći pjevači ter tančoši „Veseli Gradišćanci“ iz Unde. Potom se predstavljaju operni pjevači. Dan se završava pod vedrim nebom, uz svirku benda Karambolo.